

Druhý klauzurní příklad

Příklad

Aleš Vymětal je společníkem společnosti Gama, s. r. o. Jeho podíl v ní činí 10 %. Na zasedání dne 15. září 2018 rozhodla valná hromada společnosti o tom, že společníkům se ukládá příplatková povinnost v celkové výši 1 mil. Kč a že každý společník se na této částce bude podílet v poměru podle svého podílu. Na Aleše Vymětala tak připadla povinnost příplatku ve výši 100 tis. Kč. Stalo se tak v souladu se zněním společenské smlouvy, která předvídá, že vyžaduje-li to zájem společnosti, valná hromada může všem společníkům uložit příplatkovou povinnost až do souhrnné výše 2 mil. Kč dle poměrů jejich podílů na společnosti.

Návrh na uložení povinnosti jednatel pravdivě odůvodnil tím, že společnost prostředky nezbytně potřebuje k nákupu technologie, která výrazně posílí její postavení na trhu. Zasedání valné hromady se zúčastnili všichni společníci krom Aleše Vymětala. Ten na ně nedopatřením nebyl pozván (společnost mu pozvánku omylem poslala na nesprávnou adresu). Pro rozhodnutí hlasovali všichni přítomní společníci, bylo tedy přijato většinou 90 % všech hlasů. Když společnost 30. září 2018 Aleše Vymětala písemně informovala o přijatém usnesení a vyzvala ke splnění povinnosti, velmi se podivil. Obratem odpověděl, že s povinností nesouhlasí a bude se bránit. Žádné právní kroky však nepodnikl. Dne 15. září 2019 společnost na Aleše Vymětala podala žalobu o splnění příplatkové povinnosti. Ten se v řízení brání námitkou, že usnesení o uložení povinnosti jej nezavazuje, když pro ně nehlasoval a na zasedání valné hromady ani nebyl pozván.

Otázky:

- a) Bylo rozhodnutí valné hromady o uložení příplatkové povinnosti přijato v souladu s právem?
- b) Jak by měl soud rozhodnout o žalobě společnosti a vypořádat se s námitkami žalovaného?

Řešení

Otázka a)

Otázku uložení příplatkové povinnosti řeší Zákon č. 90/2012 Sb., ten v § 162 stanoví následující:

- (1) Společenská smlouva může určit, že společnost může usnesením valné hromady společníkům uložit povinnost poskytnout peněžitý příspěvek (dále jen „příplatková povinnost“).
- (2) Společenská smlouva určí, jakou výši nesmí příplatky ve svém souhrnu překročit, jinak se k usnesení valné hromady o příplatkové povinnosti nepřihlíží. Společenská smlouva také určí, zda a s jakými podíly je příspěvek spojen.
- (3) Příplatky poskytují společníci podle poměru svých podílů, ledaže společenská smlouva určí jinak.

Ze zadání je patrné, že všechny tři výše zmíněné body jsou bez dalšího splněny. Dále je nutné poukázat na § 170 téhož zákona, který stanovuje pravidla pro rozhodování valné hromady, přesněji říká následující:

Valná hromada rozhoduje prostou většinou hlasů přítomných společníků, ledaže společenská smlouva určí jinak.

Ze zadání je patrné, že valná hromada rozhodla 90% hlasů všech přítomných společníků, rozhodnutí je tedy s ohledem na § 169 odst. 1 stejného zákona, který stanoví, že platnost rozhodnutí podléhá nutnosti hlasování společníků s alespoň polovinou všech hlasů, platné.

Důležité je však zmínit, že společníci podle § 167 ZOK *vykonávají své právo podílet se na řízení společnosti na valné hromadě, nebo mimo ni*. Toto zákonem stanovené právo však bylo Aleši Vymětalovi odepřeno tím, že mu společnost s rozporem se zákonem, specificky s § 184 odst. 2 ZOK, odepřela, přesto, že se tak stalo nedopatřením, možnost účastnit se valné hromady a například tak uplatnit svá práva vyplývající z § 164 ZOK.

Aby však hlasování platné nebylo, musel by se Aleš Vymětal domáhat jeho neplatnosti¹, viz otázka b).

¹Hello boyoz!

Základní předpoklady pro uložení příplatkové povinnosti byly v daném případě splněny. Uložit příplatkovou povinnost v určené výši připouštěla v souladu s § 162 odst. 1 a 2 z. o. k. společenská smlouva a k přijetí rozhodnutí dle § 170 z. o. k. postačuje prostá většina hlasů přítomných společníků, jsou-li podle § 169 odst. 1 z. o. k. přítomni společníci, kteří mají alespoň polovinu všech hlasů. Posuzované rozhodnutí valné hromady o uložení příplatkové povinnosti přesto zákonu odporuje, když rozpor usnesení valné hromady se zákonem může spočívat i jen v pochybeních, která se týkají svolání či průběhu valné hromady.

Právo účastnit se valné hromady, a tedy být k této účasti řádně pozván, je stěžejním právem každého společníka společnosti s ručením omezeným, zcela bez ohledu na výši jeho podílu (§ 167 odst. 1, § 168 odst. 1 z. o. k.). Tím, že společnost nezaslala společníku Aleši Vymětalovi pozvánku na zasedání valné hromady na jeho adresu uvedenou v seznamu společníků (§ 184 odst. 2 z. o. k.) a že valná hromada rozhodovala o uložení příplatkové povinnosti bez toho, aby se tento společník valné hromady mohl zúčastnit a uplatňovat na ní svá práva, společnost porušila zákon a vážně zasáhla do jeho základních práv, která mu plynou z účasti ve společnosti.

Na závažnosti tohoto rozporu se zákonem nic nemění skutečnost, že i kdyby se Aleš Vymětal zasedání valné hromady zúčastnil, svými hlasy nemohl přijetí rozhodnutí o uložení příplatkové povinnosti zabránit, ostatní společníci tedy mohli rozhodnutí přijmout i proti jeho vůli.

Rozhodnutí valné hromady o uložení příplatkové povinnosti tak z uvedeného důvodu nebylo v souladu s právem.

Otázka b)

Vzhledem k tomu, že rozhodnutí valné hromady o uložení příplatkové povinnosti bylo z popsaného důvodu přijato v rozporu s právem, mohl se společník Aleš Vymětal podle § 191 odst. 1 z. o. k. ve spojení s § 258 - § 261 o. z. domáhat u soudu vyslovení jeho neplatnosti. Toto právo však musel podle § 259 o. z. uplatnit nejpozději do tří měsíců ode dne, kdy se o rozhodnutí dozvěděl, nejpozději však do jednoho roku od jeho přijetí. Neučinil-li tak, zaniklo. (Nad rámec požadovaného řešení lze dodat, že kdyby soud o návrhu rozhodoval, v souladu s § 260 odst. 1 o. z. by poměřoval závažnost právních následků posuzovaného zásahu do základních práv společníka na jedné straně a zájem společnosti hodný právní ochrany neplatnost nevyslovit na straně druhé; pro řešení daného případu však výsledek tohoto posouzení není podstatný).

Dokud soud v řízení o včas podaném návrhu podle § 191 z. o. k. ve spojení s § 258 – § 261 o. z. neplatnost rozhodnutí valné hromady (svým konstitutivním rozhodnutím) pravomocně nevysloví, je na toto rozhodnutí (vzdor namítaným důvodům neplatnosti) nutno nahlížet jako na platné.

Z ustanovení § 192 odst. 1 z. o. k. se současně podává, že nebylo-li právo podle § 191 z. o. k. v zákonně lhůtě uplatněno, nelze platnost usnesení valné hromady již přezkoumávat. V řízení o žalobě na splnění příplatkové povinnosti, kterou usnesení založilo, tak soud nemůže zkoumat, zda valná hromada usnesení přijala v souladu se zákonem. I kdyby existovaly důvody pro vyslovení jeho neplatnosti, musí na usnesení nahlížet jako na platné. Námitkami Aleše Vymětala, které se týkají těchto důvodů, by se tak soud neměl zabývat a žalobě společnosti by měl vyhovět.